

HOOR MIJ!

Een basisonderzoek naar gendergerelateerd geweld
onder doven in Nederland.

December 2024

TURKOOIS

Auteurs

Jos de Winde

Dennis Hoogeveen

Organisatie

Turkoois

Omslagontwerp

ChatGPT

Publicatiedatum

23 december 2024

1. INLEIDING

Naar aanleiding van interviews met dove vrouwen die geweld in verschillende vormen mee hebben gemaakt, heeft Turkoois een korte enquête uitgevoerd over gendergerelateerd geweld binnen de Nederlandse dovengemeenschap. Met de resultaten van dit onderzoek zal samen met Europese partners bij de Europese Unie subsidie worden gezocht om onder andere gendergerelateerd geweld binnen de Europese dovengemeenschap in kaart te brengen en er maatregelen voor te treffen, zoals specifieke hulpverlening(sorganisaties).

1.1. Doelgroep

De enquête richtte zich op de dovengemeenschap, met extra aandacht voor ervaringen van mensen die gendergerelateerd geweld hebben meegemaakt. De respondenten waren een diverse groep met verschillende leeftijden, genderidentiteiten en seksuele oriëntaties. Om mee te doen, moesten deelnemers zichzelf doof of slechthorend noemen.

De enquête is 40 keer ingevuld, waarvan 31 respondenten hebben aangegeven geweld mee te hebben gemaakt. De overige respondenten waren óf horend óf hadden geen geweld meegemaakt. Deze respondenten zijn uitgesloten van de resultaten.

1.2. Enquête

De gegevens zijn verzameld via een online vragenlijst (zie bijlage). Deze lijst had zowel gesloten als open vragen om meer inzicht te krijgen. De vragen werden zowel in geschreven Nederlands als in Nederlandse Gebarentaal (NGT) aangeboden.

De vragen gingen over de volgende onderwerpen:

- **Persoonlijke informatie** (zoals leeftijd, genderidentiteit en seksuele oriëntatie).
- **Ervaringen met geweld** (welke soorten geweld en op welke leeftijd dit gebeurde).
- **Hulpverlening** (of er hulp is gezocht en hoe dit werd ervaren).
- **Open vragen** (over persoonlijke ervaringen en ideeën voor verbetering).

1.3. Dataverzameling

De enquête is verspreid via de sociale mediaplatforms van Turkoois en via netwerken binnen de dovengemeenschap. Daarnaast is er gemaild naar organisaties die gespecialiseerd zijn in het ondersteunen van doven, zoals GGMD en Doof&Co., met het verzoek om de enquête in hun netwerken te verspreiden.

De enquête was van 15 november t/m 15 december beschikbaar en deelname was volledig vrijwillig. Tot slot was de enquête volledig anoniem, dus er kunnen geen personen gelinkt worden aan de resultaten. Hiermee is de privacy van de respondenten gewaarborgd.

Een kanttekening hierbij is dat we op de social media specifiek hebben gevraagd naar respondenten die geweld mee hebben gemaakt. Dat kan een reden zijn waarom het aantal respondenten lager is dan verwacht. De dovengemeenschap in Nederland bestaat namelijk uit ongeveer 15.000 doven en slechthorenden met de Nederlandse Gebarentaal als hun moedertaal. Maar desondanks was de input van deze respondenten over het soort geweld dat ze mee hebben gemaakt en de hulp die ze hiervoor (niet) hebben gekregen waardevol.

2. RESULTATEN

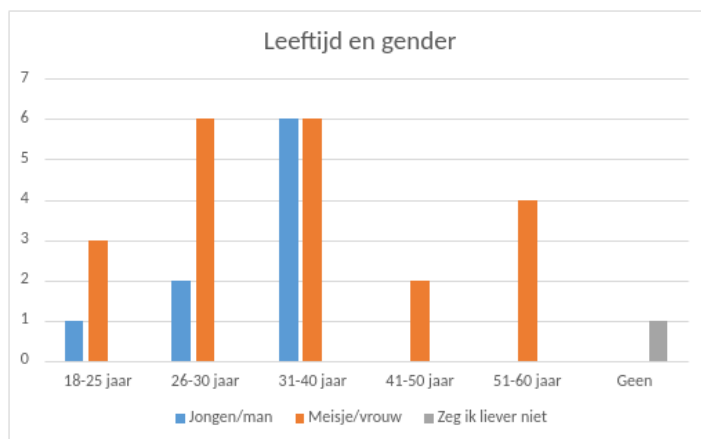
De enquête is 40 keer ingevuld, waarvan 31 respondenten hebben aangegeven geweld mee te hebben gemaakt.

2.1. Demografie

2.1.1. Leeftijd en gender

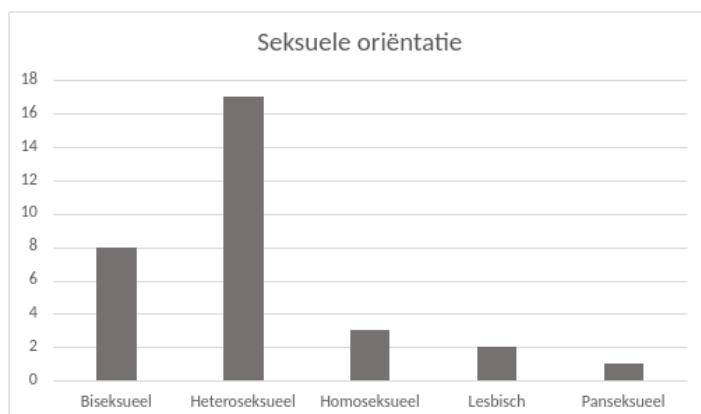
De meeste respondenten komen uit de leeftijdscategorieën 26-30 en 31-40.

In totaal zijn 9 respondenten die zich identificeren als jongen/man, en 21 meisje/vrouw.

2.1.2. Seksuele oriëntatie

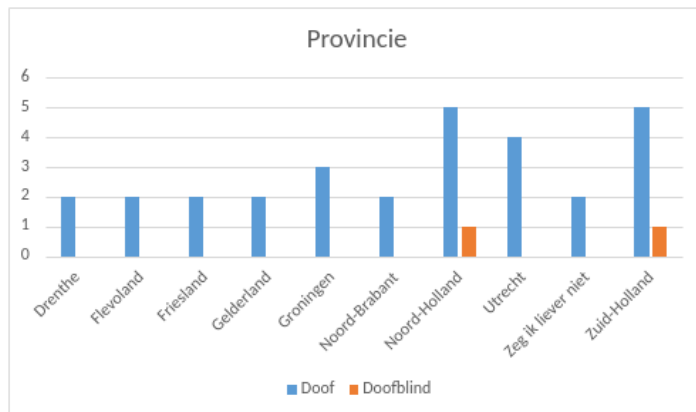
Het merendeel van de respondenten, 17, geeft aan heteroseksueel te zijn. Van de overige seksuele oriëntaties is biseksueel het vaakst ingevuld.

2.1.3. Provincie

De respondenten komen vooral uit Noord-Holland en Zuid-Holland. 2 respondenten hebben aangegeven

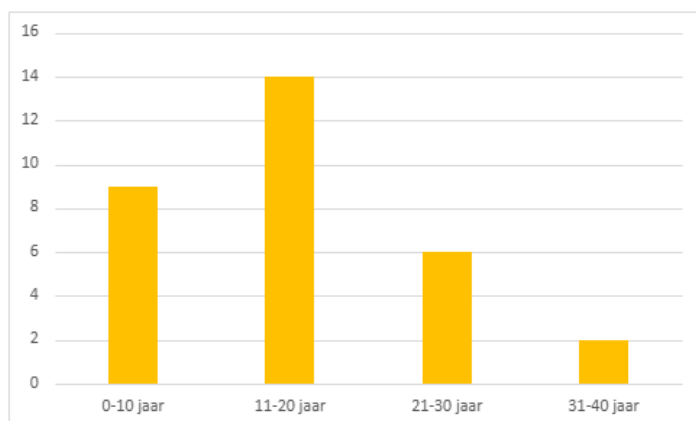
doofblind te zijn. De rest (29) is doof.

2.2. Ervaringen

2.2.1. Voor het eerst

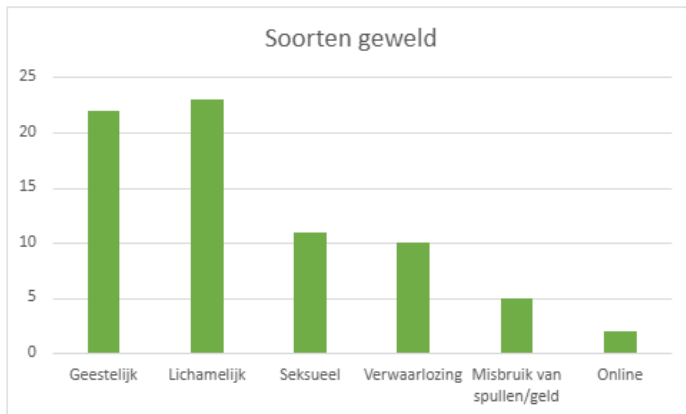
14 respondenten waren in de leeftijd van 11-20 jaar toen zij voor het eerst geweld meemaakten. De volgende grootste groep, 9 respondenten, in de leeftijd van 0-10 jaar.

2.2.2. Soorten geweld

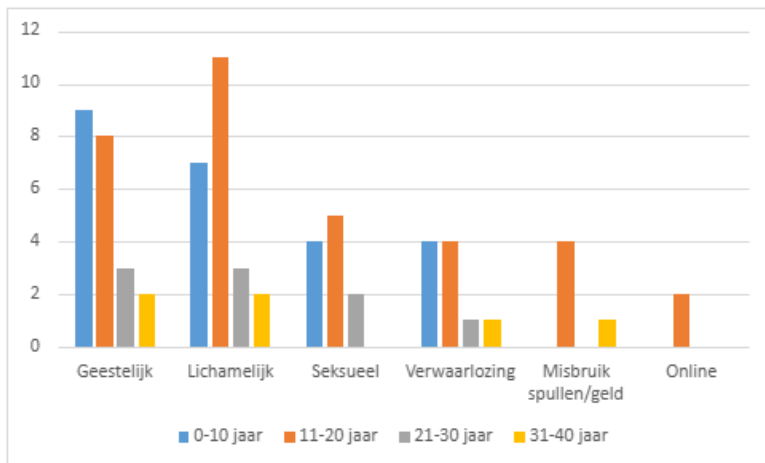
De respondenten konden bij de vraag welke soorten geweld zij hebben ondervonden, uit meerdere antwoorden kiezen: geestelijk, lichamelijk, seksueel, verwaarlozing, misbruik van spullen/geld en online.

Lichamelijk en geestelijk geweld is het meeste aangemerkt, respectievelijk 23 en 22 keer. Online geweld (zoals cyberpesten) wordt het minste ondervonden.

2.2.3. Geweld per leeftijdscategorie

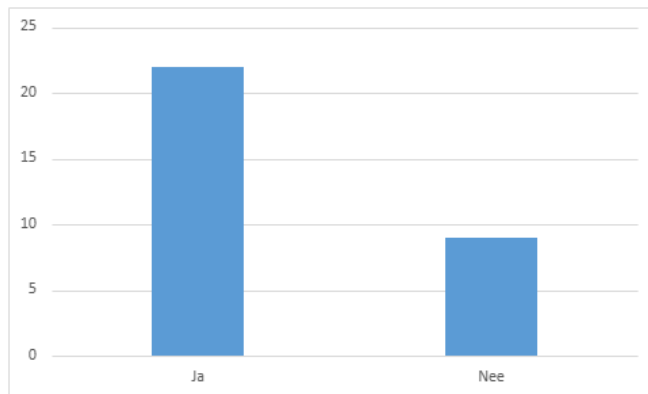
De meeste soorten geweld zijn door de respondenten ervaren in de leeftijdscategorieën van 0-10 jaar en 11-20 jaar, met een uitschieter van lichamelijk geweld in de leeftijd van 11 tot 20 jaar.

2.3. Hulpverlening

2.3.1. Verzoek om hulp

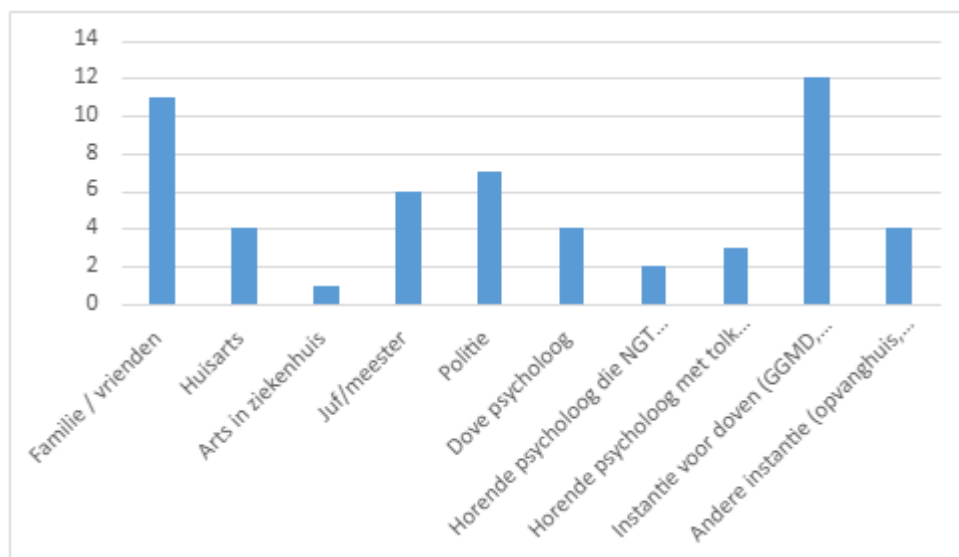
Van de 31 respondenten die geweld mee hebben gemaakt, hebben er 22 hulp gezocht, en 9 niet.

2.3.2. Bij wie?

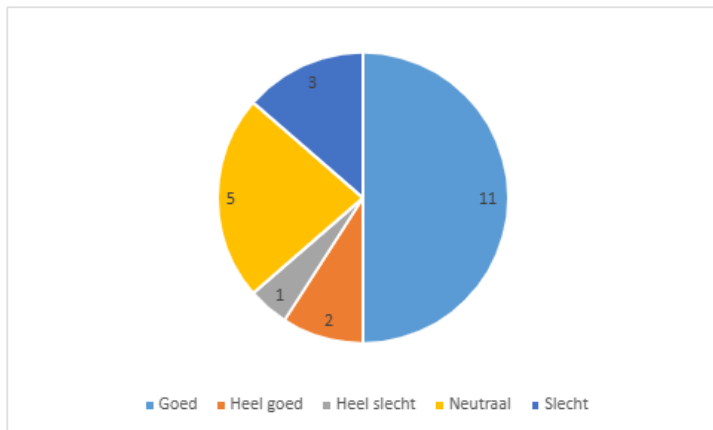
De 22 respondenten die na het ervaren van geweld, hulp hebben gezocht, konden uit meerdere antwoorden kiezen bij wie zij die hulp hebben gezocht.

Het blijkt dat dat het meest bij familie/vrienden en instanties voor doven om hulp is gezocht.

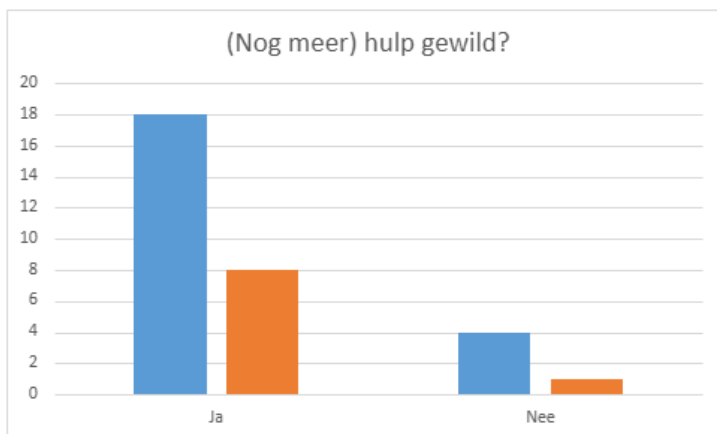
2.3.3. Beoordeling van de hulp

De helft van de 22 respondenten die hulp hebben gezocht, hebben die hulp als goed ervaren. 5 respondenten hebben hun ervaring niet als goed of als slecht bestempeld, terwijl 4 respondenten slechte tot heel slechte ervaringen hadden.

2.3.4. Meer hulp benodigd?

Van de 22 respondenten die hulp hebben gezocht, geven er 18 aan nog meer hulp te willen. Van de 9 respondenten die in eerste instantie geen hulp hebben gezocht, wil 8 alsnog hulp. 5 respondenten hebben dus aangegeven niet (nog meer) hulp te willen.

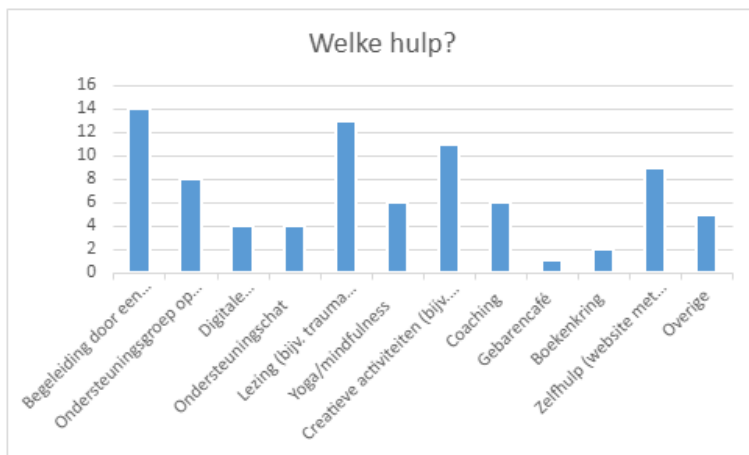

2.3.5. Welke hulp?

Bij de vraag welke hulp de respondenten (nog meer) willen, konden ze kiezen uit meerdere antwoorden.

De 26 respondenten die (nog meer) hulp willen ontvangen, geven aan het meest behoefte te hebben aan begeleiding door een professional, lezingen over diverse onderwerpen, creatieve activiteiten en zelfhulp.

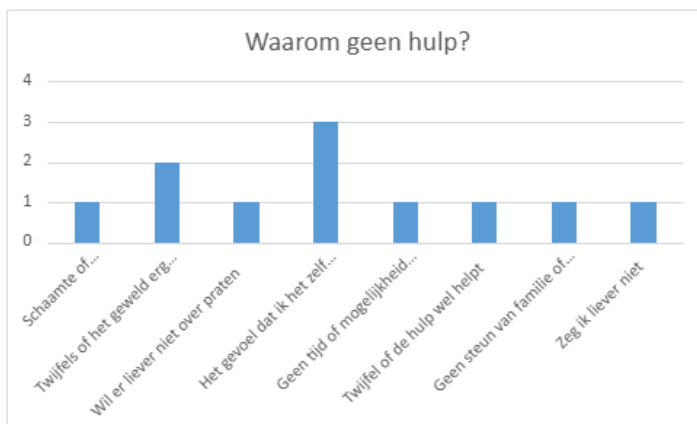
Over het algemeen lijkt er bij de respondenten behoefte te zijn om met lotgenoten in contact te komen voor ondersteuning en begrip.

2.3.6. De reden om geen hulp te willen

Ook hier konden de respondenten uit meerdere antwoorden kiezen.

Van de 5 respondenten die geen hulp (meer) willen, geven er 3 aan het gevoel te hebben het zelf te kunnen oplossen. Verder geven 2 respondenten aan dat ze twijfelen of het geweld dat zij mee hebben gemaakt, wel erg genoeg is. Voor de rest gaat het over schaamte of schuldgevoelens, geen tijd of mogelijkheden hebben en geen steun hebben van naasten. 2 respondenten willen liever geen reden geven.

2.4. Overig

Bij een aantal vragen konden de respondenten zelf een aanvulling doen via een open tekstvak.

2.4.1. Vraag: Bij wie is er hulp gezocht?

2 respondenten gaven aan ook bij het doveninternaat Guyot en bij het Centrum Seksueel Geweld hulp te hebben gezocht.

2.4.2. Vraag: Welke hulp had je (nog meer) willen hebben?

Een aantal respondenten gaven de volgende antwoorden aan:

- "Lotgenoten"

- *“Meteen tolk aanwezig en iemand inschakelen met kennis van d/sh en slachtofferhulp”*
- *“Leerkrachten die weten hoe ze pestgedrag moeten aanpakken, ipv weggijken”*
- *“Vooral erkenning en erover praten”*
- *“Uitwisselen van soortgelijke ervaringen met mensen die het ook mee hebben gemaakt en dezelfde beperking hebben”*

2.4.3. Aanvullende opmerkingen

Aan het einde van de vragenlijst konden de respondenten nog een extra opmerking schrijven in een open tekstvak.

Hieruit kwamen de volgende opmerkingen:

- *“Heb vooral tegenslagen ervaren omdat ik nog zoekende was naar mijn identiteit. Nog niet bewust van wat mijn rechten waren en wat ik nodig had. Er was geen toegang tot 100% communicatie. Geen tolk of iemand die ervaring had met slechthorend/doof zijn. Dit heeft ervoor gezorgd dat ik slachtofferhulp afwees. Want zij begrepen mij toch niet....heb jaren nog traumatische ervaringen mee gehad. Uiteindelijk met verschillende psychologen twee zonder en de laatste met tolk alles kunnen afronden.”*
- *“Wel merk ik dat er weinig bewustzijn over de narcistische misbruik binnen de dovengemeenschap. Aangezien is de narcistische misbruik een onderdeel van de geestelijke misbruik, maar kan ook in de overige misbruiken bv financieel / fysiek. Veel doven beseffen simpelweg niet dat zij eens bevriend met een narcist zijn. Zij zullen zeggen: "Dovenwereld is klein sorry...". Dat maakt de slachtoffers eenzamer dan ooit. Bovendien mis ik de ervaringsverhalen rondom de dove slachtoffers van de geestelijke misbruik inclusief narcistische misbruik. Zelf heb ik bijna twee jaren geleden ook meegemaakt. Daar zullen de slachtoffers inclusief ik ontzettend fijn vinden dat zij niet het enige zijn. Dat wil ik zeggen: uitwisselen van de soortgelijke ervaringsdeskundigen. Ernaast lijkt het mij een goed plan om een lezing te geven over de narcistische misbruik inclusief de ervaringsdeskundigen.”*
- *“Ik vind dat GGMD (locatie Utrecht) heel erg meedenkt met jou als persoon. Met mij ging het alsmat slechter en slechter, waardoor ze heel erg hebben meegedacht voor een intensievere behandeling elders.”*
- *“Doveninstituut Guyot had niet genoeg gedaan, weinig aandacht aan de daders (geen strenge aanpak) , meer aandacht en focus op de slachtoffer dat ze gedrag moeten negeren.”*
- *“Safe space op school b.v.”*

- *“Dat was toen ik jong was. Recentelijke leeftijd nogmaals betrokken bij het geweld geweest. Daarvoor kreeg ik helaas geen hulp maar ze pakken m'n kinderen zonder reden af en beschuldigd mij dat ik kern van problemen ben ivm m'n gehoorbeperking. Ik blijf hiermee traumatisch gebeurtenissen en ervaringen opdoen. Daardoor kan psycholoog mij ook niet helpen en ze worden ook niet gehoord door jeugdzorg/jeugdbescherming.”*
- *“Mate van geweld wat ik heb ervaren is heel licht. Jaloezie en bezitterigheid, maar ik kon er over praten met die persoon en ook met mensen uit mijn omgeving. Dus sociaal netwerk hielp mij erg. Ik denk dat dat voor veel ook een tekort is, geen groepje hebben waar je naar toe kan, of iemand met wie je kan praten.”*
- *“Aan het pesten werd door Guyotscholen vroeger weinig gedaan. Als het pesten ontdekte werd, focuste de Guyot vooral op de gepeste, niet op de pesters.”*
- *“Vroeger in mijn tijd was er geen echt communicatie tussen leerling en docent / groepsleider. Er werd vaak niet geloofd of niet serieus genomen als je iets wilde vertellen wat je had meegemaakt.”*

3. CONCLUSIE

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat gendergerelateerd geweld een substantieel probleem is binnen de Nederlandse dovengemeenschap. Het merendeel van de respondenten heeft ervaringen met geweld, vaak al vanaf jonge leeftijd. Geestelijk en lichamelijk geweld blijken de meest voorkomende vormen te zijn, en er is een duidelijke behoefte aan meer gespecialiseerde hulpverlening en lotgenotencontact.

Ondanks dat veel respondenten hulp hebben gezocht, blijkt uit de feedback dat de bestaande hulpverlening tekortschiet, met name door een gebrek aan begrip voor de unieke behoeften van dove slachtoffers. De respondenten benadrukken het belang van betere communicatie, meer ervaringsdeskundigheid en een bredere bewustwording over onderwerpen zoals geestelijk geweld binnen de dovengemeenschap. Daarnaast is er behoefte aan *safe spaces* en meer preventieve maatregelen, zoals betere voorlichting op scholen.